

Nuo rytojaus nebegersiu!

Nūdienos realybė rūsčiai baksnoja, kad baltų ainiai turi rimtų problemų su „velnio lašais“. Tai – ne nuomonė. Tai – faktas! Ir interpretacijoms čia nėra vietos. Problemą spręsti privalu, neišvengiama, skubu. Situacija reikalauja ne garsių kalbų, o realių žingsnių, kad, nors ir mažėjanti, Lietuva būtų kasdien blaivesnė.

Niekas šiandien nekalba apie vyno taurės ar alaus bokalo uždraudimą teatruose ir uždaruose renginiuose, kavinėse ar restoranuose. Bet sunku įsivaizduoti svaigalų platinimą ir pardavinėjimą paplūdimiuose, poilsio aikštelėse, kultūros ir sporto renginiuose, miestų, miestelių šventėse, kuriose dalyvauja šeimos su mažamečiais vaikais ir jaunuoliais.

Verdiktas griežtas: alkoholio vartojimas tokiose vietose nepateisinamas! Jo reklama itin dažnu atveju amoraliai demonstruoja, kad aš „kietas“ su alaus ne pirmu bokalu ar degtinės buteliu rankoje.

Daug įvairių nuomonių, aistrų, judėjimų dėl šiuo metu valdžios atstovų siūlomų prevencinių priemonių: prieigos prie alkoholio mažinimas, specializuotų alkoholinių gėrimų parduotuvių įrengimas, alkoholio pardavimo taškų ir prekybos laiko ribojimas, alkoholinių gėrimų įsigijimo amžiaus nuo 20 m. prailginimas, alkoholio reklamos uždraudimas, jų kainos (akcizo) didinimas ir kitos prevencinės priemonės, mažinančios alkoholio įsigijimo galimybes prie pirmo panorėjimo.

Visos šios priemonės yra tikslingos, siekiant sumažinti alkoholio priklausomybės mastą. Jos orientuotos į tuos, kurie dar nesuvokia esą priklausomi ir dažnu atveju sako: „geriu kaip ir visi“ arba – „nuo rytojaus nebegersiu“.

Visoms šioms priemonėms prieš alkoholio mažinimo strategijoms tikrai galima pritarti, tačiau... Kaip patirtis byloja, *nuogos-plikos* šios priemonės nėra veiksmingos. Perfrazuojant: vien draudimais tik kelias į pragarą grįstas...

Ugdyti ir šviesti! Būtent šie svertai turėtų būti taikomi, siekiant išblaivēti patiems ir blaivēinti tautą.

Viena prevencinių priemonių, atgrasanti nuo alkoholio, galėtų būti jo antireklama: apie daromą siaubingą ir kartais nepataisomą žalą sveikatai, šeimai, visuomenei. Niekaip negyjanti šių dienų mūsų šalies žaizda turėtų okupuoti pagrindinį televizijų, radijo, kitų žiniasklaidos priemonių eterį: rodyti, kalbėti, kaip ši priklausomybė griaua likimus ir ėda pačią valstybę iš vidaus.

Savo ruožtu, mūsų visuomenėje bręstančiam jaunimui ir vyresnio amžiaus žmonėms kuo plačiau reikia skleisti žinias ir socialinę reklamą apie svaigalų nevartojantį žmogų, jo švarias, neužterštas mintis, sveikatą, jo sėkmes ir puikius pasiekimus visuomeniniame ir profesiniame gyvenime.

Kovoje su žalingais įpročiais ir priklausomybėmis patys pirmieji prevenciniai žingsniai privalo būti žengiami dar darželių-lopšelių teritorijoje. Ir mūsų jaunasias atžalas nuosekliai turi lydėti mokyklos suole, universitetų, kolegijų ar kitų ugdymo įstaigų koridoriuose.

Būtina, kad ikimokyklinėse įstaigose, mokyklose dirbtų tam parengti psichologai, psichoterapeutai, kurie nuo mažens formuotų savarankiško gyvenimo įgūdžius, mokytų pažinti ir atskirti tikrąsias vertybes. Tik tuomet galime tikėtis realių pokyčių ateities visuomenėje, kurios

atstovai tikrai nekels klausimų dėl alkoholio prieigos mažinimo priemonių įdiegimo, kurie sugebės pasiaukoti ir viešumoje nekelti taurės ten, kur tai gali nuskambėti kaip reklama priklausomam žmogui.

Seimo pritarimą Alkoholio kontrolės įstatymo pataisoms vertėtų traktuoti dviem aspektais.

Pirma. Dalis visuomenės, kuri gali vartoti alkoholį saikingai ir nėra priklausoma, kviečiama solidarizuotis kovoje su alkoholizmu. Kaip? Atsisakant komforto vaikščioti su svaigalų bokalais šventėse ir tokiu būdu neskatinant nuo priklausomybės kenčiančių žmonių dar labiau grimzti alkoholio pekloje.

Ir antra. Atsirado galimybė judėti pirmyn tobulinant šį įstatymą.

Motyvuokime ir ugdykime mūsų jaunas žmones nuo mažų dienų gyventi visavertį, nepriklausomą gyvenimą. Auginkime juose norą žavėtis švairiu, laisvu nuo cheminių svaigalų žmogumi, jo gyvenimo principais ir siekiais. Tu kietas tada, kai nevartoji!

Jonas Varkalys, Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijos narys